

Pohjois-Pohjanmaan
pelastuslaitos

Valvontasuunnitelma 2026

Onnettomuuksien ehkäisyn palvelualue

Suunnitelma

15.12.2025

Sisällys

1 Valvontasuunnitelma	4
1.1 Vaikuttava lainsäädäntö ja muu asiakirjaohjaus.....	4
1.2 Valvontasuunnitelman voimassaolo ja siitä tiedottaminen.....	5
1.3 Valvonnan maksullisuus	5
2 Valvontatoiminta ja -tehtävät.....	5
2.1 Määräaikainen valvonta	6
2.1.1 Säännöllisen valvontavälin määrittäminen	7
2.1.2 Valvontakohde.....	7
2.1.3 Yritys- ja laitospöhteiden valvonta.....	7
2.1.4 Asuinrakennusten ja vapaa-ajan asuntojen valvonta	8
2.2 Muu valvonta.....	8
2.2.1 Riskiasuminen ja ikäihmisten asumisturvallisuus.....	9
2.2.2 Teematarkastus	9
2.2.3 Lausunto rakennuksen tai rakennusosan käyttöönötosta.....	9
2.2.4 Ylimääräinen palotarkastus.....	9
2.3 Jälkivalvonta	10
2.4 Yleisötilaisuuksien valvonta	10
2.4.1 Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma	10
2.4.2 Yleisötilaisuuden palotarkastus	10
2.5 Muiden asiakirjojen perusteella tehtävä valvonta.....	10
2.6 Kemikaaliturvallisuuslain nojalla tehtävä valvonta ja päätökset.....	11
2.6.1 Vaarallisten kemikaalien vähäinen teollinen käsittely ja varastointi taikka säilytys	11
2.6.2 Ilotulitemyynnin valvonta	11
2.6.3 Ilmoitus tuliesityksistä ja räjähteiden ja vaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteena	12
3 Viranomaisyhteistyö	12
4 Valvonnan seuranta ja resurssit	14
4.1 Henkilöstöresurssit 2026	14
4.2 Valvontatyötä tekevien koulutus	14
4.3 Valvontasovellus	14
4.4 Valvontatyön seuranta ja vaikuttavuuden arviointi	15

4.5 Raportointi.....	15
4.6 Onnettomuuskehityksen seuranta	15
4.7 Vuonna 2025 toteutunut määräaikainen valvonta.....	15
4.8 Tietojen käsittely	16

1 Valvontasuunnitelma

Pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisytöön ja valvontatoiminnan tavoitteena on ehkäistä ihmisille, omaisuudelle tai ympäristölle onnettomuuksista aiheutuvaa vaaraa ja taata turvallinen toimintaympäristö. Pelastuslain (379/2011) mukaan pelastuslaitoksen on alueellaan valvottava 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Pelastuslaitoksen valvonnan on perustuttava riskien arviointiin, ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Valvontaa, johon käytetään laajasti eri keinoja, pyritään kohdentamaan mahdollisimman hyvin alueen riskien ja muiden erityisten valvontatarpeiden mukaisesti. Pelastuslain lisäksi pelastuslaitos valvoo osaltaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005, jäljempänä kemikaaliturvallisuuslaki), noudattamista alueellaan.

Pelastuslaitoksen tulee suunnitella etukäteen valvontavelvoitteen toteuttaminen. Pelastuslaissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä ei yksityiskohtaisesti määritellä palotarkastettavia kohteita tai muita kohteita, joihin valvontaa on kohdistettava. Palotarkastus- ja muut valvontatoimenpiteet, joilla pelastuslain säännösten noudattamista valvotaan, määritetään resursseineen tässä suunnitelmassa. Valvontasuunnitelma perustuu Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen 2026–2029 (jäljempänä palvelutasopäätös).

Tämä valvontasuunnitelma on laadittu vuoden 2026 valvontatehtävien toteuttamissuunnitelmaksi. Valvontasuunnitelman toteutumista valvoo Lupa- ja valvontavirasto osana pelastustoimen palvelutason riittävyyden valvontaa (pelastuslaki 79 §).

1.1 Vaikuttava lainsäädäntö ja muu asiakirjaohjaus

Pelastuslaitoksen valvontatoimintaa ohjaa keskeisimmin:

- hallintolaki (434/2003)
- laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005)
- laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- pelastuslaki (379/2011).

Valvontatoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan lisäksi erityisesti seuraavat päätökset ja julkaisut:

- Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista strategisista tavoitteista pelastustoimen järjestämiselle vuosille 2023–2026 (SM/2022/99)
- Turvallinen ja onnettomuuksista vapaa elämä 2030, pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisemisen toimintaohjelma (sisäministeriön julkaisuja 2025:1)
- Onnettomuuksien ehkäisyn suorituskyky suhteessa suorituskykyvaatimuksiin (sisäministeriön julkaisuja 2022:11)

Pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista strategisista tavoitteista valvontatoiminnassa huomioidaan korostetusti tavoite 3, jonka mukaan pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti. Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisemisen toimintaohjelmasta valvontatoiminnassa taas korostuu vaikuttavuustavoite 8, tulipalojen määrän puolittuminen.

1.2 Valvontasuunnitelman voimassaolo ja siitä tiedottaminen

Pelastuslain 79 §:n mukaan valvontasuunnitelma on tarkistettava vuosittain ja muulloinkin, jos tarkistamiseen on erityinen syy. Suunnitelma on voimassa 1.1.–31.12.2026.

Valvontasuunnitelma on julkinen asiakirja. Valvontasuunnitelma on nähtävillä pelastuslaitoksen verkkosivuilla: <https://pelastustoimi.fi/pohjois-pohjanmaa>.

1.3 Valvonnan maksullisuus

Pelastuslain 96 §:n mukaan pelastuslaitos voi periä maksun valvontasuunnitelman mukaisen palotarkastuksen tai muun valvontatoimenpiteen suorittamisesta. Myös kemikaaliturvallisuuslain mukaisista valvontatoimenpiteistä peritään maksu. Valvontamaksut ovat viranomaistoimintana arvonnlisäverottomia.

Toimenpiteistä perittävillä maksuilla katetaan niiden tuottamisesta aiheutuvia kuluja. Perittävien maksujen suuruudesta päättää hyvinvointialue. Maksu saadaan periä kohteen omistajalta, haltijalta tai toiminnanharjoittajalta.

Maksun määrä on kulloinkin voimassa olevan palveluhinnaston mukainen. Palveluhinnaston hyväksyy Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitus.

2 Valvontatoiminta ja -tehtävät

Pelastuslaitoksen suorittama valvonta kohdennetaan riskien perusteella. Arvioinnissa painotetaan henkilöturvallisuusriskiä sivuuttamatta riskiä omaisuusvahinkoihin. Valvontaa kohdistetaan erityisesti seuraaviin kohteisiin:

- Kohteet, joissa asuvien tai hoidettavien kyky omatoimiseen pelastautumiseen hätätilanteessa on heikentynyt (poistumisturvallisuusvelvolliset kohteet).
- Kohteet, joissa syttynyt palo voi levitä laajalle alueelle ja aiheuttaa vaaraa henkilöturvallisuudelle tai erityisen suuria omaisuusvahinkoja.
- Kohteet, joissa tulipalon tai muun onnettomuuden todennäköisyys on huomattavasti tavanomaista korkeampi ja seuraukset suuret.
- Merkittävät vaarallisten kemikaalien tai räjähteiden käyttökohteet, joissa tapahtuva onnettomuus voi aiheuttaa erityistä vaaraa alueella työskenteleville taikka lähialueella asuville tai oleskeleville.
- Kohteet, joissa palon syttymisen ja leviämisen todennäköisyys ei ole erityisen suuri, mutta henkilömäärät ovat suuret.

- Kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, joihin kohdistuu merkittäviä vahingon- teko- tai tuho- työriskejä ja/tai joissa syttyneen palon hallintaan saaminen on vaativaa.

Määräajoin suoritettavien valvontakäyntien välit määrittyvät kohdetyyppikohtaisen riskiarvion, edellisellä valvontakäynnillä havaittujen puutteiden ja kohteen turvallisuuskulttuurin perusteella. Kaikkiin kohteisiin voidaan tarvittaessa tehdä ylimääräisiä valvontakäyntejä.

Pelastuslaitos seuraa valvontasovelluksen avulla havaittujen vikojen ja puutteiden esiintymistiheyttä sekä Pronto-onnettomuustietojärjestelmän avulla onnettomuuksien määrän ja syiden kehittymistä. Onnettomuuskehityksen seurannasta saadun informaation perusteella pelastuslaitos pyrkii kohdentamaan ja tarvittaessa tehostamaan valvontatoimintaansa.

Valvontatoiminnan pääpaino on vuonna 2026 edelleen määräaikaisten valvontatoimien toteuttamisessa, mutta palvelutasopäätöksen (s. 36) mukaisesti valvonnan painopistettä pyritään siirtämään säännöllisestä (määräajoin suoritettavasta) epäsäännölliseen. Määräaikaisen valvonnan lisäksi pelastuslaitos suorittaa valvontakohteissa epäsäännöllistä valvontaa erityisesti sellaisten velvoitteiden osalta, joita ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista valvoa määräajoin suoritettavan (ennakkoon ilmoitetun) valvonnan puitteissa.

2.1 Määräaikainen valvonta

Valvontasuunnitelman mukaisen määräaikaisen valvonnan pääasiallinen muoto on palotarkastus. Palotarkastuksissa valvotaan pelastuslain 2 ja 3 lukujen säännösten noudattamista ja ensisijaisesti pelastuslain omatoimisen varautumisvelvoitteen toteutumista (14 §) ja rakennusten palo- ja poistumisturvallisuutta (9–10 §). Edellisten lisäksi pelastuslaitos valvoo eräiden laitteiden kunnossapitoa (12 §), nuohouksen ja ilmanvaihdon puhdistuksen toteuttamista (13 – 13 b §), pelastussuunnitelmien laatimista (15 §), palovaroittimien hankintaa ja kunnossapitoa (17 §) sekä hoitolaitosten poistumisturvallisuutta (18–19 §).

Palotarkastusten lisäksi määräaikaista valvontaa voidaan tarvittaessa suorittaa asiakirja-valvontana, jolloin kyseessä on pelastuslain 78 §:ssä tarkoitettu muu valvontatoimintatyyppi. Määräaikainen valvonta voidaan suorittaa asiakirjavalvontana yleensä vain, jos tarkastuskohteen turvallisuustaso on aiemmilla tarkastuksilla tehtyjen havaintojen perusteella pelastuslaissa edellytetyllä tasolla ja valvontakohteeseen kohdistuu lähinnä sellaisia velvoitteita, joita on tarkoituksenmukaista ja mahdollista valvoa asiakirjojen perusteella. Asiakirjavalvonnan pääasiallinen sisältö muodostuu turvallisuusasiakirjojen, kuten pelastussuunnitelman, sisällön arvioinnista, sekä eräiden paloturvallisuuslaitteiden kunnossapidon, omatoimisen varautumisen, väestönsuojelun ja kemikaaliturvallisuuden tason arvioimisesta niistä esitettyjen dokumenttien perusteella. Asiakirjavalvonnan yhteydessä toiminnanharjoittaja tekee paloturvallisuuden itsearvioinnin pelastusviranomaisen

ohjeiden mukaisesti. Itsearviointi ja siinä esille nousseet huomiot käsitellään asiakirjavalvonnan yhteydessä.

2.1.1 Säännöllisen valvontavälin määrittäminen

Pelastuslain 79 §:n mukaan valvonnan tulee perustua riskien arviointiin ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta, ja siksi viranomaisvalvontaa on tarkoituksenmukaista suunnata kohteisiin ja toimintaan, joissa onnettomuusuhat ovat suuret ja siten valvonnan vaikuttavuus tehokkainta.

Kohteille määritellään valvontavälit riskitason perusteella. Riskitason arviointi perustuu kohdetyyppikohtaisen riskiarvion, edellisellä valvontakäynnillä mahdollisesti havaittuihin olennaisiin puutteisiin sekä kohteen turvallisuuskulttuuriin. Valvonnan tavoitteena on osaltaan tukea ja kannustaa valvontakohteita saavuttamaan sellainen turvallisuustaso ja -kulttuuri, jossa turvallisuutta seurataan ja parannetaan omatoimisesti, jolloin valvonnan tarve vähenee. Riskitason määrittely on päivitetty kokonaisuudessaan vuodelle 2026.

2.1.2 Valvontakohte

Valvontakohteella tarkoitetaan kiinteistöä, rakennusta tai muuta kohdetta tai toimintaa, joka kuuluu Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen valvonnan piiriin. Toiminnallinen kokonaisuus määrittelee yleensä valvontakohteen. Esimerkiksi teollisuuslaitos, kauppakeskus tai oppilaitos muodostaa usein yhden valvontakohteen, jolloin valvontaväli määräytyy pääkäyttötavan tai suurimman riskin perusteella.

Suuret rakennusmassat voidaan kuitenkin tarvittaessa jakaa useaan valvontakohteeseen. Toisaalta valvonta voi kohdistua myös yhteen rakennuksen tai valvontakohteen osaan, kuten pientalon öljylämmityslaitteistoon tai myymälähuoneistossa sijaitsevaan ilotulitteiden myyntipaikkaan. Valvontakohte voi olla myös muu kuin rakennus tai rakennuskokonaisuus. Esimerkiksi pelastussuunnitelmaa edellyttävä yleisötilaisuus tai turvetuotantoalue muodostaa valvontakohteen.

2.1.3 Yritys- ja laitospöhteiden valvonta

Yritys- ja laitospöhteet ovat määraaikaisen valvonnan piirissä. Valvonnan piiristä voidaan jättää kokonaan pois kohteet, joiden harjoittamasta toiminnasta aiheutuvaa ja siihen kohdistuvaa riskiä on pidettävä hyvin vähäisenä. Kohteet on jaettu kuuteen kohdeluokkaan. Seuraavalla sivulla olevissa taulukoissa on vuonna 2026 valvottavien kohteiden lukumäärät.

Kohdeluokka	Kohteet	Tarkastettavat
A1, Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet	755	300
A2, Opetusrakennukset ja päiväkodit	658	50
A3, Kokoon-tumis- ja liiketilat	1 907	400
A4, Teollisuus- ja varastorakennukset	1 486	300
A5, Maatalousrakennukset	1 113	250
A6, Muut rakennukset	1 028	200
Yhteensä	6 947	1 500

Kunta	Kpl	Kunta	Kpl	Kunta	Kpl	Kunta	Kpl
Alavieska	35	Kärsämäki	20	Pudasjärvi	50	Siikalatva	40
Haapajärvi	70	Liminka	25	Pyhäjoki	20	Taivalkoski	25
Haapavesi	30	Lumijoki	10	Pyhäjärvi	35	Tyrnävä	20
Hailuoto	10	Merijärvi	5	Pyhäntä	15	Utajärvi	10
Ii	20	Muhos	40	Raahe	120	Vaala	35
Kalajoki	135	Nivala	55	Reisjärvi	30	Ylivieska	110
Kempele	65	Oulainen	45	Sievi	35		
Kuusamo	45	Oulu	300	Siikajoki	45		

Kuntakohtaiset kohteiden lukumäärät poikkeavat olennaisesti toisistaan suhteessa kuntien asukaslukuihin, koska valvonta ei ole aiempina vuosina toteutunut alueella tasapainoisesti. Tilannetta voimistaa edelleen riskitason määrittämistavan päivittäminen ja sitä seurannut valvontavälien osittainen muuttuminen.

2.1.4 Asuinrakennusten ja vapaa-ajan asuntojen valvonta

Palvelutasopäätöksen (s. 36) mukaan säännöllisesti toistuvaa valvontaa ei kohdisteta asuinrakennuksiin ja vapaa-ajan asuntoihin. Näiden kohteiden valvonta voi kuitenkin perustua paloriski-ilmoitukseen, muuhun pelastusviranomaiselle osoitettuun ilmoitukseen tai asiakirjaan taikka muuhun erityiseen syyhyn.

Asuinrakennuksien ja vapaa-ajan asuntojen turvallisuustason parantamista turvallisuusviestinnän keinoin käsitellään turvallisuusviestintäsuunnitelmassa.

2.2 Muu valvonta

Palvelutasopäätöksen (s. 36) mukaisesti valvonnan painopistettä on valvonnan vaikuttavuuden parantamiseksi tarve pyrkiä siirtämään säännöllisestä epäsäännölliseen. Siksi pelastuslaitos suorittaa määräaikaisen valvonnan lisäksi ennakoimatonta valvontaa. Ennakoimaton valvonta soveltuu erinomaisesti yleisesti pelastuslain 2 ja 3 luvussa tarkoitettujen veloitteiden noudattamisen valvomiseen. Lisäksi pelastuslaissa edellytetty yhteistyö muiden viranomaisten kanssa samoin kuin kemikaaliturvallisuuslainsäädännöstä johtuvat vaatimukset voivat edellyttää ennakoimattomia valvontatoimenpiteitä.

2.2.1 Riskiasuminen ja ikäihmisten asumisturvallisuus

Paloriskiasunto on asunto tai rakennus, jossa on havaittu ilmeinen palonvaara tai muu suuri onnettomuusriski, ja josta on tehty paloriski-ilmoitus pelastusviranomaiselle pelastuslain 42 §:n mukaisesti.

Ikäihmiset ja erityisryhmiin kuuluvat asuvat aiempaa useammin yksin ja usein ilman toimintakykyisten ihmisten apua. Tulipalotilanteessa palokuoleman riski on kohonnut. Toimintakyvyltään rajoittuneiden ihmisten asumisen paloturvallisuutta on pystyttävä parantamaan, jotta ihmiset saisivat asua turvallisesti kotonaan mahdollisimman pitkään. Paloriskiasuntojen valvonnan yhteydessä tehdään säännöllisesti yhteistyötä sosiaali- ja terveysviranomaisten ja ympäristöterveysvalvonnan kanssa.

2.2.2 Teematarkastus

Vuonna 2026 pelastuslaitos suorittaa eri teemoihin liittyvää valvontaa muiden viranomaisten kuten poliisin tai sosiaalihuollon aloitteesta. Teemojen määräytymisperusteita ovat muun muassa havaittu onnettomuuskehitys sekä asiakkailta, valvontatyötä tekevilta ja pelastustoimintaan osallistuvilta saatu palaute. Tarkastus voi kohdistua tiettyyn toimintaan tai se voidaan rajata tietylle paloturvallisuuden osa-alueelle, esimerkiksi poistumisturvallisuuteen tai sammutus- ja pelastustoiminnan edellytysten toteamiseen. Mahdolliset teematarkastukset tehdään suunnitellun määräaikaisen valvontatyön lisäksi.

2.2.3 Lausunto rakennuksen tai rakennusosan käyttöönotosta

Lausunto rakennuksen tai rakennusosan käyttöönotosta annetaan kohteesta, johon rakennusvalvontaviranomainen on määritellyt pelastuslain 81 a §:ssä tarkoitetun rakennushankkeen aikana suoritettavan tarkastuksen toiminnan aloittamisen ehdoksi ja josta pelastusviranomainen on antanut lausunnon rakentamislupahakemukseen. Lausunto on pelastusviranomaisen asiantuntijalausunto rakennusvalvonnalle rakennuksen palo- ja poistumisturvallisuudesta.

Tarkastus, jonka yhteydessä lausunto laaditaan, tehdään yleensä yhtä aikaa tai juuri ennen rakennusvalvontaviranomaisen suorittamaa käyttöönototarkastusta.

2.2.4 Ylimääräinen palotarkastus

Ylimääräinen palotarkastus suoritetaan yleensä esimerkiksi toiselta viranomaiselta tai kansalaiselta tulleen ilmoituksen selvittämiseen liittyen. Pelastuslain 42 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten (niin sanottu paloriski-ilmoitus) perusteella pelastuslaitos suorittaa valvontakäyntejä myös yhdessä muiden viranomaisten kanssa.

Onnettomuusriski-ilmoitusten lisäksi ennakoimattoman valvonnan suorittamisen tarvetta arvioidaan riskiperusteisesti. Erilaiset tiedonkeruumenetelmät, kuten onnettomuuskehityksen seuranta, palontutkinnan tulokset, valvontakäynneillä tehdyt havainnot sekä viranomaisyhteistyö, auttavat tunnistamaan mahdollisia riskikohteita ja tarvittaessa suuntaamaan niihin ennakoimatonta valvontaa viranomaisaloitteisesti.

2.3 Jälkivalvonta

Jälkivalvonnalla tarkoitetaan annettujen korjauskehotusten ja -määräysten noudattamisen valvontaa. Kaikkien korjauskehotusten ja korjausmääräysten noudattaminen jälkivalvotaan asiakirjavalvonnan keinoin tai tarkastuksella. Hallintopakkomenettelyyn siirrytään aina, kun annettua korjausmääräystä ei ole noudatettu, ja siihen on pelastuslaissa ja muussa laissa säädetty edellytykset.

2.4 Yleisötilaisuuksien valvonta

Yleisötilaisuuksien valvonta tulee pelastuslaitoksella vireille yleensä asianosaisaloitteisesti. Yleisötilaisuuksien valvontaa toteutetaan asiakirjavalvontana ja tekemällä yleisötilaisuuksiin palotarkastuksia. Yleisötilaisuuksien valvonta perustuu riskinarvioon, jonka apuna käytetään Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (jäljempänä TUKES) tapahtumaturvallisuusopasta.

Vuonna 2026 yleisötilaisuuksien valvontaan odotetaan kohdistettavan huomattavasti aiempia vuosia enemmän työpanosta Oulun kulttuuripääkaupunkivuoden vuoksi. Kulttuuripääkaupunkivuoden arvioidaan moninkertaistavan pelastussuunnitelmavelvollisten yleisötilaisuuksien määrän, mikä on ollut välttämätöntä huomioida erikseen vuoden 2026 valvontatoiminnan kokonaisuutta suunniteltaessa.

2.4.1 Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma

Yleisötilaisuuden valvonta perustuu ensisijaisesti tapahtumaan laaditun yleisötilaisuuden pelastussuunnitelman arviointiin. Pelastusviranomaisen arvioi pelastussuunnitelman sisällön ja antaa tarvittaessa tilaisuuden järjestäjälle lisäohjeita taikka ryhtyy viime kädessä pelastuslain mukaisiin toimenpiteisiin (korjausmääräyksen antaminen). Pelastussuunnitelma voi olla osa laajempaa turvallisuusasiakirjaa.

2.4.2 Yleisötilaisuuden palotarkastus

Pelastusviranomaisen voi tehdä yleisötilaisuuteen palotarkastuksen. Tarkastustarpeen arvioinnissa käytetään ensisijaisesti TUKESin tapahtumaturvallisuusoppaan mukaisia kriteerejä. Yleisötilaisuuden tarkastus tehdään, kun kyseessä on suurtapahtuma tai massatapahtuma, jonka vaativuus on mainitun oppaan tasolla 7. Lisäksi tarkastus tehdään, jos tapahtuman luonne muutoin sitä edellyttää. Viimeksi mainitussa arvioinnissa huomioidaan erikseen mahdollinen tapahtumaan liittyvä tilapäismajoitus.

2.5 Muiden asiakirjojen perusteella tehtävä valvonta

Pelastuslaitos valvoo pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista myös toimitettujen asiakirjojen perusteella. Näitä ovat esimerkiksi nuohoojien tekemät ilmoitukset nuohouksen yhteydessä havaituista vioista ja puutteista, poistumisturvallisuusselvitykset, väestönsuojien sekä eräiden paloturvallisuuslaitteiden lakisääteisten tarkastusten

pöytäkirjat. Kaikki edellä mainitut pelastuslaitokselle toimitetut asiakirjat käsitellään, ja niissä todettuihin olennaisiin puutteisiin puututaan.

2.6 Kemikaaliturvallisuuslain nojalla tehtävä valvonta ja päätökset

Pelastusviranomainen valvoo vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain noudattamista, kun on kyse:

- vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista tai säilytyksestä, jollei toiminta ole osa 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua toiminnallista kokonaisuutta, jolloin sen valvonta kuuluu Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle;
- yksityiseen kulutukseen hyväksytyjen ilotulitteiden ja vähäistä vaaraa aiheuttavien muiden pyroteknisten tuotteiden varastoinnista kaupan yhteydessä tai niiden luovutuksesta yksityiseen kulutukseen;
- räjähteiden ja vaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteena 81 §:ssä mainituissa tilaisuuksissa;
- yksityistä ilotulitusta koskevien ilmoitusten käsittelystä (ilotulitus muuna aikana kuin 31.12 klo 18:00–1.1 klo 02:00);
- öljylämmityslaitteiston käyttöönotosta ja pohjavesialueella sijaitsevan maanalaisen öljysäiliön tarkastuksesta.

2.6.1 Vaarallisten kemikaalien vähäinen teollinen käsittely ja varastointi taikka säilytys

Tuotantolaitosten valvonta:

Tuotantolaitokset tarkastetaan määräajoin toiminnan edellyttämässä laajuudessa riskinarviointiin perustuen. Valvontaväli on enintään neljä vuotta, eräillä jakeluasemilla kuitenkin enintään kymmenen vuotta.

Vaarallisten kemikaalien säilytys:

Pelastusviranomainen ohjaa ja valvoo alueensa yrityksiä ja asukkaita vaarallisten kemikaalien säilytykseen liittyvissä asioissa (esim. öljylämmityslaitteistot). Pelastusviranomaisen pitää öljysäiliörekisteriä pelastusviranomaiselle toimitettavien öljysäiliöiden tarkastuspöytäkirjojen osalta.

2.6.2 Ilotulitemyyntin valvonta

Kemikaaliturvallisuuslain 64 §:n mukaan pelastusviranomaisen on tarkastettava suunnitelmallisesti, järjestelmällisesti ja määräajoin pykälän 1 momentissa tarkoitettujen varastojen niiden toiminnan edellyttämässä laajuudessa riskinarviointiin perustuen. Uuden toiminnan osalta ilotulitemyynti tarkastetaan toiminnan alkaessa. Vanhojen kohteiden osalta, joissa toiminnot eivät ole muuttuneet, tarkastusväli on enintään kolme vuotta.

2.6.3 Ilmoitus tuliesityksistä ja räjähteiden ja vaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteena

Räjähteitä tai vaarallisia kemikaaleja saa käyttää erikoistehosteena kokoontumislaissa (530/1999) tarkoitetuissa yleisissä kokouksissa ja yleisötilaisuuksissa, jos siitä on tehty ilmoitus pelastusviranomaiselle viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden järjestämistä. Erikoistehosteiden käytön valvonta perustuu yleensä asiakirjavalvontaan. Erikoistehosteiden käytöstä ja tuliesityksistä pelastusviranomaisen tekee päätöksen. Tarvittaessa kohteeseen suoritetaan tarkastus.

3 Viranomaisyhteistyö

Pelastuslaitos suorittaa valvontatoimintaa yhteistyössä eri viranomaisten ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Tässä luvussa on esitetty joitain esimerkkejä yhteistoimintakäytännöistä eri tahojen kanssa.

Kuntien rakennusvalvonta, kaavoitus ja tekninen toimi

Pelastusviranomaisen antaa rakentamislupalausuntoja pyydettyäessä. Pelastusviranomaisen voi tehdä myös rakennuskohteeseen tarkastuksen rakennushankkeen aikana, jos rakennusvalvontaviranomaisen ja pelastusviranomaisen arvioivat tarkastuksen tarpeelliseksi lupamääräysten, suunnitelmien tai rakentamista koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi.

Kaavoituksen osalta pelastuslaitos pyrkii olemaan mukana kaavan valmistelun aikana antamalla pyydettyäessä lausuntoja ja tarvittaessa osallistumalla suunnittelukokouksiin. Teknisen toimen kanssa tehdään yhteistyötä mm. sammutusvesien saatavuuden varmistamiseksi.

Pelastuslaitoksen tavoitteena on järjestää vuosittain alueen rakennusvalvonnoille yhteinen infotilaisuus, jossa käydään läpi rakentamisen ajankohtaisia asioita ja sovitaan yhteisistä toimintatavoista paloturvallisuuteen ja pelastuslaitoksen toimintamahdollisuuksiin liittyen. Rakennusvalvontojen kanssa laaditaan yhteistoimintaa kuvaava muistio.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

TUKES lähettää pelastuslaitokselle tiedon suunnittelemistaan tarkastuksista valvomiinsa kohteisiin. Pelastuslaitoksen edustaja osallistuu tarkastuksiin sovittaessa. Lisäksi pelastuslaitos antaa lausunnot TUKESille laajamittaisten kemikaalien varastoinnin ja käytön kohteista ja niiden turvallisuusselvityksistä. Joissain tapauksissa pelastusviranomaisen voi suorittaa tilapäisten räjähdevarastojen käyttöönottotarkastuksia TUKESin pyynnöstä. TUKESin suorittamien tarkastusten yhteydessä pyritään tekemään kohteessa määräjain suoritettava palotarkastus, jos se on kyseisenä vuonna ajankohtainen.

Poliisi

Poliisin kanssa tehdään yhteistyötä yleisötilaisuuksien turvallisuuden takaamiseksi. Pelastuslaitos osallistuu viranomaisten suorittamiin yhteistarkastuksiin poliisin kanssa tapauskohtaisesti. Tällaisia tarkastuksia ovat esim. anniskeluravintoloihin tehtävät teema-tarkastukset yhdessä poliisin ja Lupa- ja valvontaviraston kanssa.

Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontavirasto suorittaa oman suunnitelmansa mukaista valvontaa sosiaali- ja terveydenhuollon luvanvaraisissa kohteissa. Pelastuslaitos toimittaa tarvittaessa palotarkastuspöytäkirjan kohteita valvoville viranomaisille ja osallistuu mahdollisuuksien mukaan yhteistarkastuksiin. Pelastusviranomainen tekee lisäksi yhteistyötä Lupa- ja valvontaviraston (ympäristönsuojeluviranomainen) kanssa esimerkiksi vaarallisten kemikaalien varastointiin liittyen.

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskus valvoo patoturvallisuuslain (494/2009) mukaisesti patoja ja varaa pelastusviranomaiselle tilaisuuden osallistua määräaikaistarkastuksiin ja tulla kuulluksi tarkkailuohjelmaa laadittaessa. Patojen aiheuttamat riskit otetaan huomioon pelastustoimen riskianalyyseissä.

Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuolto

Yhteistyötä tehdään erityisryhmien asumisen ja paloriskiasuntojen paloturvallisuuden parantamisessa.

Säteilyturvakeskus

Pelastuslaitos tekee tarvittaessa yhteistyötä säteilyturvakeskuksen kanssa.

Liikenteen turvallisuusvirasto

Liikenteen turvallisuusviraston (jäljempänä Traficom) kanssa tehdään yhteistyötä vaarallisia kemikaaleja käsittelevien ja tilapäisesti varastoivien järjestelyratapihojen ja satama-alueiden osalta. Pelastuslaitos osallistuu Traficomien suorittamiin tarkastuksiin mahdollisuuksien mukaan.

Tarkastuslaitokset

Tarkastuslaitosten kanssa tehtävä yhteistyö koskee eräiden paloturvallisuuslaitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamista. Tarvittaessa pelastusviranomainen on mukana tarkastuslaitoksen suorittamilla varmennus- ja määräaikaistarkastuksilla. Pelastusviranomainen voi pyytää tarkastuslaitokselta lausuntoja mainituista laitteista. Tarkastuslaitokset tarkastavat nestekaasua varastoivia lupalaitoksia, joiden tarkastuksiin voidaan osallistua pyydettyäessä.

Nuohoojat

Pelastuslaitos käsittelee nuohoojilta tulevat pelastuslain 62 §:n mukaiset vikailmoitukset.

4 Valvonnan seuranta ja resurssit

4.1 Henkilöstöresurssit 2026

Valvontatoiminta on yksi pelastusalan ammattilaisten perustehtävistä. Yritys- ja laitoskohteiden valvontatoiminta kuuluu onnettomuuksien ehkäisyn ja varautumisen palvelualueelle.

Valvontatoiminnan painotukset on suunniteltu riskiperusteisesti. Valvontatoimintaan osallistuvien henkilöiden lukumäärän onnettomuuksien ehkäisyn palvelualueella vuonna 2026 arvioidaan olevan 23 henkilöä. Valvontatoimintaan arvioidaan kohdistettavan kokonaisuudessaan noin 13 henkilötyövuoden työpanos.

4.2 Valvontatyötä tekevien koulutus

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksella valvontatyötä tehdään usealla eri peruskoulutuksella ja virkanimikkeellä. Pelastuslaki ei määritä valvontatehtäviin vaadittavaa peruskoulutusta. Valvontatehtäviä saavat tehdä hyvinvointialueen pelastusviranomaisiksi nimetyt henkilöt, joilla on riittävä osaaminen tehtävien hoitamiseen.

Osa pelastuslaitoksen viranhaltijoista tekee pääasiallisesti valvontatyötä ja on lähes päivittäin tekemisissä siihen liittyvien tehtävien kanssa. Osalla taas valvontatyö on vain pieni osa vuoden työpanoksesta. Valvontatehtävien määrä työntekijän arjessa liittyy olennaisesti osaamisen kehittymiseen ja ylläpitämiseen. Valvontatyötä tekeville viranhaltijoille pyritään järjestämään valvontatoimintaan liittyvää koulutusta vähintään kaksi kertaa vuodessa. Valtaosa koulutuksista toteutetaan laitoksen sisäisten asiantuntijoiden toimesta ja osaan koulutuksista voidaan hakea kouluttajiksi valtakunnallisia asiantuntijoita. Edellä kuvatun koulutuksen lisäksi valvontatyötä tekeville henkilöstölle mahdollistetaan osallistuminen soveltuvaan ulkoiseen koulutukseen.

4.3 Valvontasovellus

Pelastuslaitos käyttää valvontatoiminnassa CGI Oy:n toimittamaa Merlot-palotarkastusohjelmistoa. Ohjelmalla hallinnoidaan valvontatyötä kokonaisuutena työsuunnittelusta yksityiskohtaisempaan valvontaan. Palotarkastussovelluksen avulla tallennetaan kaikki valvontatehtävät ja kohteeseen liittyvät asiakirjat tietokantoihin. Tietokannoissa tieto tallennetaan kohdekohtaisesti. Valvontasuunnitelman kohteiden perustiedot on hankittu rakennus- ja huoneistorekisteristä. Rekisterin tietojen luotettavuus on jossain määrin epätäydellinen.

Pelastuslaitos ottaa käyttöön vuonna 2026 uuden valtakunnallisen valvontasovelluksen. Valvontasovelluksen käyttöönotto voi aiheuttaa huomattavaa haittaa valvontatyön

suorittamiseen vuonna 2026 erityisesti, jos sovelluksen käyttöönottoon liittyen tunnistetut riskit toteutuvat.

4.4 Valvontatyön seuranta ja vaikuttavuuden arviointi

Palvelualuejohtaja ja vastuualuepäälliköt seuraavat tarkastustoteumia kuukausittain. Arvioitaessa valvontatyön vaikuttavuutta Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen asiantuntijat seuraavat onnettomuusmäärien, esiintymistiheyksien sekä onnettomuusvahinkojen kehitystä. Ensisijaisesti seurannassa hyödynnetään Pronton tietokantoja ja palotarkastusohjelmistosta saatavia tilastoja esimerkiksi annetuista korjausmääräyksistä rakennusluokittain.

Valvontatyötä kehitetään jatkuvasti enemmän riskiperusteiseksi ja valvontaa tullaan kohdistamaan sellaisiin kohteisiin, joissa valvonnalla koetaan olevan vaikutusta. Vuosittain vaihtuvat teematarkastukset täydentävät suunnitellun valvonnan perinteisiä keinoja.

4.5 Raportointi

Palvelualuejohtaja raportoi valvontatoiminnan toteutumisesta pelastuslaitoksen johtoryhmälle.

4.6 Onnettomuuskehityksen seuranta

Pelastuslaitoksen lakisääteinen tehtävä on seurata alueen onnettomuuskehitystä ja kohdentaa muun muassa onnettomuuksien ehkäisyn työpanosta onnettomuuskehityksen mukaisesti. Tavoitteena on saada resurssien kohdentamiseksi ennalta suodatettua tietoa seuraavasti: tehtävätyyppien määrän muutos, pelastustoiminnassa havaitut trendit ja palontutkinnassa havaitut tulokset. Seurantaan osallistuu henkilöstöä kaikilta pelastuslaitoksen palvelualueilta.

4.7 Vuonna 2025 toteutunut määräaikainen valvonta

Vuoden 2025 määräaikaista valvontaa tehtiin valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvonnan toteutumisprosentti (1–11/2025) oli 76 %. Seuraavalla sivulla olevassa taulukossa on kuntakohtaiset toteutuneet valvontamäärät ajalla 1–11/2025.

Kunta	Tarkastetut/ tarkastettavat	Kunta	Tarkastetut/ tarkastettavat
Alavieska	4/27	Oulu	571/664
Haapajärvi	22/34	Pudasjärvi	50/50
Haapavesi	31/33	Pyhäjoki	8/20
Hailuoto	7/15	Pyhäjärvi	15/26
Ii	36/50	Pyhäntä	7/13
Kalajoki	26/68	Raahe	49/83
Kempele	45/79	Reisjärvi	15/20
Kuusamo	83/95	Sievi	24/29
Kärsämäki	14/16	Siikajoki	28/31
Liminka	27/40	Siikalatva	48/50
Lumijoki	1/2	Taivalkoski	28/28
Merijärvi	3/3	Tyrnävä	10/23
Muhos	34/37	Utajärvi	15/21
Nivala	30/63	Vaala	17/20
Oulainen	14/22	Ylivieska	53/67
		Yhteensä	1 315/1 729

4.8 Tietojen käsittely

Pelastusviranomaisen tiedonsaantioikeudesta on säädetty muun ohella pelastuslain 42 ja 89 §:ssä. Pelastusviranomaisen vaitiolovelvollisuudesta on säädetty pelastuslain 86 §. Luottamuksellisten tietojen käsittelyssä noudatetaan myös viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain säännöksiä.

Muilta viranomaisilta saatua tietoa käsitellään hyvää hallinnointitapaa noudattaen huomioiden tiedon käsittelyn luottamuksellisuus. Muiden viranomaisten toimittamat valvonta-asiakirjat tallennetaan pelastuslaitoksen käytössä olevaan palotarkastusohjelmiston tietokantaan rakennuskohtaisesti.

Valvontatoiminnassa kertyvien tietojen käsittelyssä noudatetaan yleisessä tietosuojasetuksessa ja muussa laissa annettuja henkilötietojen keräämistä, säilytystä ja hallinnointia koskevia vaatimuksia sekä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen arkistonmuodostussuunnitelmaa.